

Gra terenowa dla starszych i młodszych

DOLINA GÓRNEJ WISŁY

Wycieczki są super, ale wycieczki z zadaniami są jeszcze lepsze!

Baw się, poznając przyrodę! Tu nie ma złych rozwiązań!

Przebieg trasy:

Ścieżka dydaktyczno-przyrodnicza w Goczałkowicach-Zdroju (początek i koniec: dworzec kolejowy Goczałkowice-Zdrój). Jest łatwa do przejścia również dla osób starszych oraz prowadzących wózki dziecięce.

O obszarze:

Obszar Natura 2000 Dolina Górnej Wisły PLB240001 stanowi jedną z najważniejszych ostoi miejsc lęgowych i migracji ptaków w południowej Polsce, a dla kilku gatunków jest jednym z najważniejszych miejsc rozrodu w kraju. Goczałkowice-Zdrój to wieś uzdrowiskowa w Dolinie Górnej Wisły, położona nad sztucznie utworzonym Zalewem Goczałkowickim.

Ścieżka jest ciekawa pod względem przyrodniczym, a każdy z jej czterech odcinków prezentuje inne walory okolicznego środowiska, przebiegając w pobliżu różnorodnych siedlisk.

Pierwszy odcinek ścieżki przebiega w sąsiedztwie stawów hodowlanych „Maćki” o powierzchni ok. 216 ha. Zbiorniki wodne stanowią środowisko życia dla wielu gatunków ptaków. Można tu napotkać m.in.: kaczkę krzyżówkę, perkoza dwuczubego,

łyskę, czernicę, głowienki, czapłę siwą oraz białą, mewę śmieszkę i rybitwy, gęś gęgawą. Najbardziej charakterystycznymi przedstawicielami flory na tym odcinku są: głóg jednoszyjkowy, lipa drobnolistna, brzoza, kosaciec żółty, sit skupiony, kaniańka, pałka szerokolistna.

Drugi odcinek trasy przebiega w sąsiedztwie lasu świeżego i lasu wilgotnego. Po prawej stronie przebiega kanał rybacki, który z obu stron porastają stare, rozłożyste dęby. Na tym odcinku spotkać można przedstawicieli ssaków: zającą szarą, sarnę, lisa. Wśród drzew przeważają: dąb szypułkowy, brzoza brodawkowata, olsza czarna, sosna pospolita, świerk pospolity, modrzew europejski.

Odcinek trzeci zaczyna się przy końcu alei dębowej. Po prawej stronie mijamy kolejny staw „Zabrzesz-

czak”, a od zachodniej strony jest zlokalizowany Zbiornik Goczałkowicki, do którego można dojść, zbaczając nieco ze ścieżki przyrodniczej.

Ostatni odcinek prowadzi wzdłuż starego koryta Wisły i wału przeciwpowodziowego.

Występują tu liczne starorzecza i oczka wodne pozostałe po dawnym nurcie Wisły.

Zadanie 1. Zawody w nurkowaniu

Zatrzymaj się nad wodą i spróbuj zaobserwować jak największą liczbę gatunków ptaków, które tu żyją. Przyjrzyj się, jak są ubarwione, czym się wyróżniają. Jeśli poświęcisz trochę czasu, zaobserwujesz różne zachowania ptaków

wodnych. Niektóre z nich potrafią nurkować. Policz, ile sekund potrafią spędzić pod wodą. Czy wypływają w tym samym miejscu, czy pokonują pod wodą jakieś odległości? Który jest najlepszy w nurkowaniu?

Zadanie 2. Zgadywanka

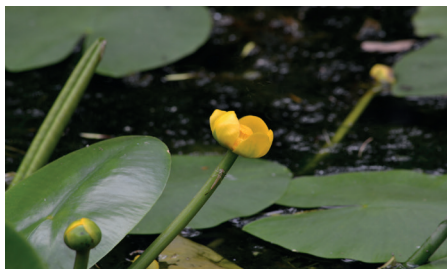
1. Ma na głowie dwa czuby,
Wśród szuwarów się skrywa.
Zgadnij jak się nazywa?

2. Popularnie zwany mleczem,
Czy wiesz co to, mój człowiecze?

3. Po zielonym stawie nieme pływają...
Kto pary nie znajdzie, ten gapą będzie.

Podpowiedzi na końcu :)

Zadanie 3. Atlas roślin

Kosaciec żółty
Fot. Beentree/CC BY-SA 3.0

W trakcie wędrowki znajdziesz wiele różnych gatunków roślin. Niektóre z nich, choć małe i niepozorne, mają wiele uroku, jeśli przyjrzymy im się z bliska. Inne pięknie kwitną i już z daleka rzucają się w oczy. Czy chciałbyś nauczyć się je rozpoznawać i nazywać? Pomoże Ci w tym jedna z bezpłatnych aplikacji, którą można ściągnąć na telefon komórkowy, np. [Pl@ntNet](#). Wystarczy zrobić zdjęcie roślinie, a aplikacja powie Ci, jaki to gatunek. Stwórz sobie w telefonie atlas roślin z wycieczki.

Zadanie 4. Co słyhać w ciszy?

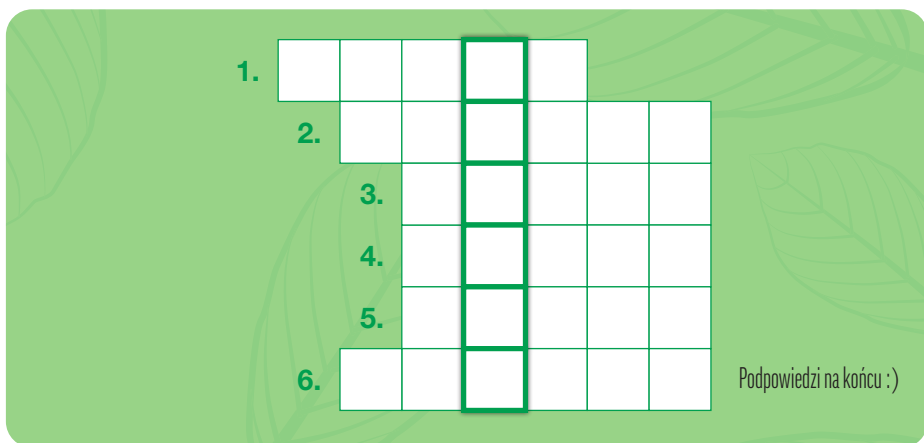
Znajdź miejsce, w którym czujesz się dobrze, i usiądź na trawie. Spróbuj wyciszyć umysł i wsłuchać się w odgłosy natury. Jakie dźwięki

słyszysz? Zwróć uwagę najpierw na dźwięki najgłośniejsze, np. głosy ptaków, a potem na takie ledwo słyszalne, np. szelest liści lub traw.

Zadanie 5. Krzyżówka

Rozwiąż krzyżówkę i znajdź hasło.

1. Świat zwierząt
2. Gdy kwitnie, zaczynają się wakacje
3. Liczne w Goczałkowicach (m.in. „Maćki”)
4. W bajce Brzechwy „łykał żurawinę i miał bardzo kwaśną minę”
5. W godle Polski
6. Może być siwa lub biała (w bajce Brzechwy stała na wysepce, wdzięcznie chłopcąc wodę)

Zadanie 6. Piosenka

Zaśpiewajcie wspólnie piosenkę na melodię „Gdy strumyk płynie z wolna...”.

*Gdzie trzciny się kołyszą
I wieje lekki wiatr,
Piosnkę rybitwy słyszą
I niosą aż do Tatr.*

*Tu łabędź dumny pływa
Ze swą partnerką wraz,
Słoneczko złote świeci
I szumi, szumi las.*

*Ach, jak przyjemnie
Groblami pośród wód
Poznawać tajemnice
Przyrody u jej wrót.*

*Musimy wszystko zrobić,
By chronić ją, dbać,
Nie pozwolić niszczyć
Tego, co zdobi świat.*

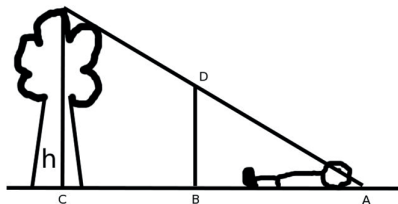
Zadanie 7. Jak wysoki jest dąb

Mijacie piękną aleję dębową. Ile metrów wysokości ma taki dąb? Można to zmierzyć w dwie osoby, korzystając z Twierdzenia Talesa.

Musimy znać wysokość jednej osoby. Osoba ta staje kilka kroków od drzewa, a druga kładzie się na ziemi w takim miejscu, w którym widzi pokrywający się czubek drzewa i głowy osoby stojącej. Wtedy: wysokość drzewa (h) = wysokość osoby stojącej (BD) \times odległość

od głowy osoby leżącej do drzewa (AC – można zmierzyć krokami) / odległość od głowy osoby leżącej do osoby stojącej (AB).

$$H = BD \times AC/AB$$

Zadanie 8. Zielony detektyw

Na ostatnim odcinku, gdzie występują tereny podmokłe i oczka wodne pozostałe po dawnym nurcie Wisły, możemy zaobserwować różne gatunki roślinne, czyli hydrofity. Do hydrofitów zaliczamy rośliny całkowicie zanurzone (np. moczarka kanadyjska), rośliny o liściach pływających na powierzchni wody (np. rzęsa drobna, grąźel żółty) lub ziemno-wodne (część rośliny w wodzie, część

ponad powierzchnią wody, np. strzałka wodna). Poszukaj roślin związanych z wodą i przyjrzyj się, jaką mają budowę. Czy ich liście różnią się od liści roślin lądowych, czy czymś się wyróżniają? Jak utrzymują się na wodzie? Jakże te rośliny mają łodygi, jakie korzenie? Czy ich budowa pomaga im przetrwać w środowisku wodnym? Zaobserwuj różnorodność roślin wodnych.

Zadanie 9. Pamiętkowe selfie

Nasza podróż do świata przyrody zaczęła się i zakończyła przy zabytkowym dworcu kolejowym. Zróbmy sobie tutaj wspólne zdjęcie pamiętkowe, niech ten dworzec będzie symbo-

lem torów prowadzących do świata przyrody, do którego zawsze możemy wrócić, gdy tylko poczujemy zmęczenie codziennością.

BRAWO! Jesteście super!

Opracowanie:
Fundacja Ziemia i Ludzie

Strona projektu:
www.naturanapokolenia.pl

Współautorzy zadań:
stuchacze Akademii Seniora oraz dzieci i młodzież z ZPOW „Dom Dziecka” z Bielska-Białej